

A photograph of a world map with a compass and a ruler placed on it. The compass is in the center, showing cardinal directions (N, S, E, W) and degrees. The ruler is positioned horizontally across the map, showing centimeter markings. The map shows various continents and countries, with some labels in Cyrillic. The text is overlaid on the map.

Түркия

Мемлекеттік құрылымы.
Табиғат жағдайлары мен ресурстары.
Халқы

Мемлекеттік құрылымы

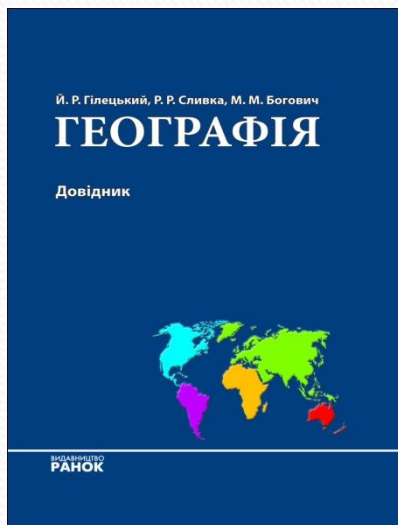
- *Жердің ауданы – 779, 4 мың км*
- *Халқы – 73,6 млн адам*
- *Астанасы – Анкара*
- *Мемлекеттік құрылымы – республикалық мемлекет*
- *Мемлекет басшысы – президент*
- *Заң шығарушы органы – ұлттық мәжіліс*
- *Мемлекеттік тілі – түрік тілі*
- *Ақша бірлігі – түрік лirasы*

Географиялық жағдайы

- *Түркия республикалық мемлекеттің құрамында 75 провинция бар.*
- *Түркия оңтүстік – батыс Азияда орналасқан.*
- *Аумағының 97%-ы Азияда, 3%-ы Еуропада орналасқан.*

Шектесетін мемлекеттер

- *Оңтүстік – Сирия және Ирак.*
- *Шығыс – Иран.*
- *Солтүстік шығысында – Армения, Грузия, Әзірбайжан.*
- *Солтүстік – батысы – Болгария және Грекия.*

Табиғаты және табиғат ресурстары

- Елдің басты өзендері: *Евфрат, Тигр, Қзыл-Ирмак.*
- Евфрат өзенінің ұзындығы – *1263 км.*
- Түркия аумағының климаты алуан түрлі.
- Жазы ыстық, қысы жылы (қаңтарда $+7^{\circ}\text{C}$,
- тамызда $+24^{\circ}\text{C}$).
- Ең ұзын өзен – *Қызыл-Ирмак (1353 км).*

Пайдалы қазбалары

- Түркияның жер қойнауында *көмір, темір, хром, мыс* кендері кездеседі.
- егістік жерлері елдің *30%*,
- ормандар мен бұталар *26%*,
- шабындықтар мен жайылымдар *12%* алып жатыр.
- Мұнай және газ кендері оңтүстік шығыста орналасқан.

Халқы

- Халқының саны **73,6** млн адам.
- Халқының тығыздығы **1 км – 95** адамнан келеді.
- Елдегі халықтың **94%** түріктерден тұрады.
- **99%** ислам дінін ұстанады.
- Ерлер **69** жас, әйелдер **74** жас.
- Ірі қалалары – **Стамбұл, Измир, Бурса, Аданазары, Адана.**

Шаруашылығы

An aerial photograph of a large industrial complex, likely a power plant or refinery. The facility features several prominent cooling towers, each emitting thick plumes of white steam. The towers are arranged in a line, with various pipes and structures connecting them. The surrounding area is green and appears to be a mix of industrial and natural landscape. In the foreground, there are several large cylindrical storage tanks and a network of roads and utility lines.

- *Электр энергиясы*
- *Қара металлургия*
- *Машина жасау*
- *Химия өнеркәсібі*
- *Жеңіл өнеркәсіп*
- *Ауыл шаруашылығы*

Электр энергиясы

- *Ең ірі СЭС - Евфрат өзеніндегі Кеман су электр станциясы.*
- *Электр энергиясының қуаты 52 млрд кВт/сағ.*

Қара металлургия

- Елде жылына **4,8** млн т шойын және **7,1** млн т болат өндіреді.
- Измир мен Қырыққалде **болат** балқыту, Анталия мен Элазиге қалаларында **темір-хром** зауыты жұмыс істейді.

Машина жасау

- *Түркияда машина жасау саласы жедел дамуда.*
- *Дүниежүзіне танымал автомобиль маркалары (Фиат, Рено, Мерседес, Тойота) бірлескен кәсіпорындарында лицензиялар бойынша шығарылады.*
- *Елде жылына 30 мыңнан астам трактор шығарылады.*
- *Стамбұл, Измир, Бурса, Мерсин қалаларында жүк тасымалдайтын автомобильдер шығарылады.*

Химия өнеркәсібі

- *Измир, Ашага, Мерсин қалаларында мұнай айыру және өңдеу зауыттары жылына 13 млн т шикі мұнай өңдейді.*
- *Елде химялық тыңайтқыштар шығаратын 7 зауыт бар.*

